

Słowo wstępne

8 grudnia 1981 roku na mocy *motu proprio Beata Hedvigis* Jan Paweł II zdecydował o powstaniu Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. W jej ramach zostały powołane trzy wydziały: Teologiczny, Filozoficzny i Historii Kościoła. W dokumencie papież napisał wtedy: „mając przeto na uwadze przyszły rozwój Uczelni, [...] ustanawiamy [...] i erygujemy mocą tego pisma i powagą naszą apostolską Papieską Akademię w Krakowie, przyznając jej prawa, honory, przywileje i obowiązki, jakie w całym katolickim świecie przysługują tego rodzaju uczelniom i powierzamy ją opiece Archidiecezji Krakowskiej”.

A wszystko tak naprawdę zaczęło się, gdy papież Bonifacy IX bullą *Eximiae devotionis affectus* z 11 stycznia 1397 roku, na prośbę króla Władysława Jagiełły i królowej Jadwigi, erygował Wydział Teologiczny. To w tym dokumencie czytamy, że zechciał pozytywnie odnieść się do tej prośby, bowiem przez wypełnienie jej „rozszerza się cześć imienia Bożego i wiary katolickiej, utrzymuje się sprawiedliwość, z korzyścią toczą się sprawy państwowe i prywatne, pomnaża się wszelka ludzka pomyślność”.

15 lat temu, w dniu 19 czerwca 2009 roku, papież Benedykt XVI dopełnił całości owego dzieła przez ustanowienie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Gdy dzisiaj patrzymy na tę historię, już przeszło 627 lat, uświadamiamy sobie jak mądrą, dobrą i przewidującą kobietą była – dzisiaj święta – Jadwiga Andegaweńska. Ta wspaniała kobieta stanowi filar, na którym

opiera się całe nasze polskie akademickie środowisko. Bo gdyby nie było Wydziału Teologicznego, nie byłoby Uniwersytetu w Krakowie. A tak wszyscy z tej *Alma Mater* czerpiemy swoje siły i jesteśmy w niej zakorzenieni.

Nie przypadkiem zapewne, ale właśnie ze względu na kanonizację Jadwigi, 8 czerwca 1997 roku, Jan Paweł II spotkał się z akademickim środowiskiem całej Polski. A przywołując tę wyjątkową kobietę i jej dzieło – jako fundatorki – przypadający wówczas jubileusz 600-lecia Wydziału Teologicznego i rozważania na temat roli Uniwersytetu w kulturze i w życiu społecznym, uczynił przedmiotem swojej refleksji w kolegiacie św. Anny. Przypomniawszy, że każdy uniwersytet powołany jest do służby prawdzie, bo „człowiek przekracza granice poszczególnych dyscyplin wiedzy, tak aby ukierunkować je ku owej prawdzie i ku ostatecznemu spełnieniu swego człowieczeństwa”. Wzywał dalej do wypełnienia posługi myślenia, bowiem „kierując tym wzniosłym i trudnym ideałem”, każdy naukowiec spełnia „funkcję sumienia krytycznego, wobec tego wszystkiego, co człowieczeństwu zagraża, lub co go pomniejsza”. Kładł także nacisk na wrażliwość moralną, ponieważ dzięki niej „zachowana zostaje bardzo istotna dla nauki więź pomiędzy prawdą a dobrem”. Bardzo zaś ważnym warunkiem zdrowego rozwoju nauki jest wedle Jana Pawła II uwzględnienie integralnej koncepcji osoby ludzkiej, jako że na uniwersytetach powinno się formować „ludzi nie tylko kompetentnych w swojej specjalizacji [...], ale nade wszystko bogatych w autentyczną mądrość. Tylko tak uformowani, będą oni mogli wziąć na swe barki odpowiedzialność za przyszłość Polski, Europy i świata”.

Poniższy numer „Folia Historica Cracoviesna” prezentuje artykuły wybitnych specjalistów, którzy przypominają nam ród andegaweński i biografię królowej. Podobnie jak konferencja naukowa *Królowa Jadwiga. 650-lecie urodzin*, która miała miejsce 7 czerwca 2024 roku w Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego, jest hołdem złożonym Pięknej Pani Wawelskiej. Obie inicjatywy są ponadto świadectwem wspólnych korzeni Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

ks. prof. dr hab. Robert Tyrała
Rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie